

Lukáš Poruba

Náboženské rozpory v souladu

Posudek vedoucího bakalářské práce

Nutno ocenit odvážnou volbu tématu. Student se rozhodl prozkoumat fenomén, kterého si často nevšímají náboženští představitelé a nebývá předmětem religionistických studií. Opřel se o relevantní tištěné zdroje a značného počtu zdrojů elektronických, jejichž výhodou může být aktuálnost informací a nevýhodou, že jejich přítomnost ve virtuálním prostoru je nejistá.

Autor v úvodu poukazuje na historickou a současnou přítomnost tohoto jevu, klade si za cíl takové případy identifikovat a reflektovat, při jejich interpretaci si chce posloužit koncepcí kognitivní disonance z psychologie. Chce se věnovat významu zvoleného tématu ale zde je vyjádření vágní. Důvod volby tématu je podle autora spíše subjektivní. obsahuje i jisté přecenění role bakalářské práce, která sotva může „přispět ... ke zkoumání problematiky“. Chvályhodně v úvodu reflektuje, byť velmi stručně, metodu.

Kapitola následující po úvodu uvádí příklady již dříve identifikovaných a veřejně známých rozporů a popisuje opatření, která vedla ke ztlumení jejich nepříznivého působení na příslušníky daného náboženského směru a na okolí, resp. zainteresovanou veřejnost. K tomu je třeba souhrnně poznamenat, že rozpory jsou příliš snadno konstruované. Autor se opírá o literaturu, která má zjevný nábožensko-polemický ráz (Remeš), jakoby šlo o relevantní religionistický pramen. Devítiřádková informace o takřčeném wisconsinském kultu létajících talířů je naprosto nedostačující a v této podobě nemůže být argumentem. Ne zcela jasné je, proč se autor v teoretické vyhýbá příkladům z prostředí křesťanského mainstreamu, např. často diskutovanému rozporu neomylných vyjádření dřívějších papežů o nutnosti explicitního podřízení papeži pro spásu a textů II. vatikánského koncilu (a textů navazujících), které cestu ke spáse široce otevírají dalším okruhům lidí. V praktické části však má příklady z tohoto prostředí.

Při aplikaci psychologické koncepce kognitivní disonance student používá pojmy, které nevysvětlil, přestože jinak jsou v běžném i odborném jazyce neznámé a neodpovídají jazykové normě, např. výraz kognitiva.

V následujících částech práce za přínosné lze pokládat upozornění na kognitivní disonanci jako na možný spouštěč změny náboženských postojů a změny náboženské identity. Za přínosný lze považovat i autorův výzkum. Tak řečenou praktickou částí překračuje bakalářská práce úroveň pouhé kompilace ne zcela sourodých pramenů. Autorovi lze prominout drobné nepřesnosti, např. sbor Jednoty bratrské v Liberci se nepřiklonil k charismatické zbožnosti, jak se tvrdí na s. 35, nýbrž vznikl jako charismatický sbor bez příslušnosti ke konkrétní denominaci a jako takový byl přijat do Jednoty bratrské. Pozoruhodné je, že si zjednal přístup do různých

prostředí, získal důvěru respondentů a provedl výzkum několika místech a v různém náboženském prostředí.

Práce je přehledně členěna, má patřičné formální náležitosti, její jazyková úroveň je nad očekávání dobrá, soupis literatury má očekávanou podobu, výhradu lze vyslovit k jazykové úrovni anglického souhrnu.

Doporučuji práci přijmout k obhajobě a při ní by student měl odpovědět nenásledující otázky:

- Jak autor vyhodnocoval literaturu k tématu z hlediska jejího odborníého přínosu jako pramene pro práci?

- Jaké základní události se staly v Jednotě bratrské v Česku v 90. letech minulého století?

- Lze na základě podnětů a informací z dosavadního studia rozhodnout zda přidání nového kognitivního prvku tlumícího disonanci je nelegitimním trikem nebo legitimním rozvojem náboženství?

Vzhledem k zajímavému tématu, přínosné praktické části a splnění všech formálních požadavků navrhuji v případě úspěšné obhajoby a uspokojivé odpovědi na uvedené otázky bakalářskou práci hodnotit stupněm B (velmi dobře).

Zpracoval: Ivan Štampach